

BEZPIECZEŃSTWO UŻYTKOWANIA INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH

Działalność skierowaną na podniesienie bezpieczeństwa użytkowników instalacji elektrycznych rozpoczyna nowo powołana do życia fundacja:
Narodowy Ośrodek Bezpieczeństwa Elektrycznego NOBE

Zagadnienia te leżą formalnie w polu zainteresowania wielu służb państwowych takich jak Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, Inspekcja Pracy, Państwowa Straż Pożarna, Ratownictwo Medyczne i innych.

Prawo budowlane oraz Prawo energetyczne regulują warunki techniczne dostarczania energii oraz zasady budowy instalacji elektrycznych i przeglądów okresowych stanu budynków.

Z kolei Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów sprawuje nadzór nad przestrzeganiem wymogów bezpieczeństwa produktów, gdzie w przypadku instalacji elektrycznych wszystkie elementy muszą spełniać kryteria dla oznakowania znakiem CE. W ostatnich latach jak w każdej dziedzinie technicznej w Polsce nastąpił zauważalny postęp związany z zastosowaniem lepszych materiałów oraz implementacją norm i przepisów technicznych z Europy.

Instalacje elektryczne w aktualnie budowanych obiektach są wykonywane według projektów uwzględniających wymagania znowelizowanych i ujednoliconych norm europejskich.

Powykonawcze odbiory i pomiary w kilku krajach europejskich dla

ich zobiektywizowania zostały powierzone tzw. "stronie trzeciej", czyli inspekcji niezależnej od inwestora i wykonawcy. Podnosi to w znakomity sposób staranność wykonania i dochowuje zasady, że trudno być „sędzią we własnej sprawie”, a tak jest gdy pomiary sprawdzające wykonuje ta sama firma, która wykonywała instalację.

We Francji jest to organizacja **CONSUEL**, która poprzez niezależne odbiory i oceny podnosi dobrym firmom renomę, a złe firmy po prostu eliminuje z rynku.

W dniu 20 maja 2008 r. podczas UIE 2008, XVI Międzynarodowej Konferencji Unii Zastosowań Elektrotechniki w Krakowie, zostało podpisane Porozumienie o współpracy pomiędzy francuskim CONSUEL - Komitetem Bezpieczeństwa Użytkowników Elektryczności a Stowarzyszeniem Elektryków Polskich. Dokument podpisali Prezes CONSUEL - Philippe Andre i Prezes SEP - Jerzy Barglik.

NOBE pragnie skupić swoją uwagę na faktycznych zagrożeniach ludzi i mienia występujących realnie tu i teraz w Polsce.

Analizując statystyki dostępne z trzech źródeł: GUS, Państwowa Inspekcja Pracy i Straż Pożarna można ustalić, że sytuacja pomimo dużej ilości nowych obiektów nie poprawia się.

Równocześnie bowiem starzeją się budynki wybudowane przed 1990 rokiem, gdzie stosowano materiały i zabezpieczenia nieodpowiadające dzisiejszym wymaganiom.

Liczba śmiertelnych wypadków spowodowanych porażeniem prądem elektrycznym utrzymuje się powyżej 100 rocznie, w połowie na wsi i w miastach.

Biorąc pod uwagę, że na wsiach obecnie zamieszkuje wyraźnie mniej osób niż w miastach, to nasuwa się wniosek o bardzo złym stanie instalacji na obszarach wiejskich.

Śmiertelne wypadki w pracy spowodowane porażeniem oscylują wokół 20 przypadków rocznie.

Pożary wywołane wadami instalacji i nieprawidłową eksploatacją stanowią około 12% wszystkich pożarów w budynkach i jest to olbrzymia ilość około 4500 rocznie.

Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki oraz Instytut Elektrotechni-

ki postanowiły wspólnie wyrazić brak zgody na taką sytuację i utworzyły organizację NOBE mającą podjąć prace, aby zmienić ten stan rzeczy.

Zdajemy sobie sprawę, że wypadki i pożary będą zdarzać się zawsze, lecz musi nastąpić wyraźna poprawa bezpieczeństwa ludzi, zwierząt i utraty mienia społecznego.

Pomimo upływu kolejnych lat pod nowymi regulacjami prawnymi nie widać wyraźnego postępu i w porównaniu do innych krajów zachodniej Europy jesteśmy kilkakrotnie bardziej zagrożeni ze strony instalacji elektrycznych.

Fundacja NOBE zamierza podjąć działania na kilku głównych kierunkach:

1. Prowadzić obserwatorium wypadków od elektryczności według europejskiej systematyki dającej możliwości porównawcze w wielu kategoriach korzystając z doświadczeń organizacji FISUEL.

2. Wznović program edukacyjny wśród dzieci, młodzieży i społeczeństwa – uświadamiający skalę zagrożenia, będący kontynuacją akcji z lat 2007-2011 „Bezpieczna elektryczność”.

3. Zabiegać o nowe, doskonalsze uregulowania prawne mające na celu rozpoczęcie krajowego programu mo-

dernizacji starych instalacji niespełniających współczesnych wymagań.

4. Zdiagnozowanie rzeczywistej jakości i skuteczności okresowych kontroli stanu instalacji w budynkach i wykonywanie zaleceń pokontrolnych.

5. Objęcie kontrolami obiektów gospodarstw rolnych i ogrodniczych, bowiem tam istnieją prawdopodobnie największe zaniedbania.

6. Rozważenie odpowiedzialności energetyki jako sprzedawcy energii elektrycznej za bezpieczeństwo ludzi korzystających z energii.

Energetyka uzyskała w Polsce wygodną pozycję, w której **nie interesuje się** sytuacją instalacji „za licznikiem”, ale czerpie zyski ze sprzedaży niebezpiecznego medium.

Zauważmy, że gazownictwo podjęło odpowiedzialność za szczelność i stan urządzeń odbiorczych w mieszkaniach i takie podejście znakomicie zmniejszyło ilość wybuchów gazu sieciowego.

W Polsce stan instalacji elektrycznej ma okresowo kontrolować właściciel budynku, oczywiście poprzez zlecenie tego odpowiedniej firmie lub wykwalifikowanej osobie.

Zobaczmy co się dzieje, gdy:

- właściciel nie zleci takich badań,
- wyniki takich badań ze stwierdzonym

poważnymi uchybieniami trafiają do właściciela i nie dokonuje się napraw,

- cała instalacja jest zupełnie przestarzała, niebezpieczna, ale właściciel nie ma środków albo chęci dokonania jej generalnej wymiany.

Nie dzieje się wtedy nic szczególnego. Czekamy do wybuchu pożaru lub wypadku porażenia. Wtedy dopiero inspekcja budowlana, ubezpieczyciel i prokurator zaczynają dociekać czy były robione okresowe badania i czy usuwano usterki.

Jeśli ponad 4500 pożarów ma za przyczynę usterki instalacji elektrycznej, to wytworzyło się jakieś fatalne swoiste społeczne przyzwolenie na skandaliczny stan instalacji elektrycznych w starym budownictwie i na wsiach.

Można sobie wyobrazić jakie są to olbrzymie straty społeczne w mieniu i cierpienie ludzi. Skandaliczny stan instalacji elektrycznej jest traktowany jako oczywistość, skoro cały budynek jest wiekowy. Jest to jednak z gruntu niewłaściwe podejście - instalacja rodząca nieustanne niebezpieczeństwo nie może być tolerowana.

Porównajmy to do innych stanów zagrożenia życia, np. ruchu drogowego. Gdy giną ludzie w Polsce na drogach w stopniu większym, niż w innych krajach – następuje poszukiwanie przyczyn we wszystkich aspektach: drogi, oznakowanie, stan techniczny samochodów, szkolenie kierowców, prędkość dopuszczalna.

Nie jest wyobrażalne, aby samochód, nawet 20 letni, miał inne łagodniejsze dopuszczalne wymogi na badaniu technicznym.

Dlaczego więc w budynkach starszych nie ma zabezpieczeń różnicowoprądowych – skutecznego wykrywacza uszkodzeń izolacji i obrońcy życia przy porażeniach?

Będziemy wzywać do dyskusji środowiska budowlane i elektryczne – powinniśmy uzyskać jasną odpowiedź – dlaczego życie ludzkie jest tak nisko cenione wyłącznie w tym aspekcie.

Potrąfiliśmy stworzyć system pozornie idealnych rozwiązań prawnych i tylko spróbujemy odpowiedzieć tak na prawdę

„Dlaczego jest tak źle, skoro jest wszystko dobrze”

Janusz Nowastowski
Przewodniczący Rady NOBE

NOBE
Narodowy
Ośrodek
Bezpieczeństwa
Elektrycznego

00-050 WARSZAWA
Świętokrzyska 1-4 (III p.), pok. 338

DOMOFON 38